

Оксана Маклакова (Панчук)
(Київ)

ПРОБЛЕМИ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗИМОВОГО КАЛЕНДАРНО-ОБРЯДОВОГО ФОЛЬКЛОРУ (за матеріалами польових досліджень сіл Хмельницької області)

У статті подано тексти колядок, щедрівок, маланкових пісень, зібраних у селах Південно-Східної Волині, які впродовж тривалого часу рідко потрапляли в поле зору фольклористів. Закцентовано, що проблема збереження та функціонування фольклору дедалі загострюється.

Ключові слова: календарно-обрядовий фольклор, проблеми збереження фольклору.

The texts of the Christmas carols, shchedrivky, and Malanka songs collected in the Southeastern Volyn villages are presented in the article. Through the years all these songs are seldom taken into the consideration of the folklorists. The author emphasized that a problem of folklore's preservation and functioning gets more and more vital.

Keywords: calendar and ritual folklore, problems of folklore preservation.

В статтє представлены тексты колядок, щедривок, маланковых песен, собранные в селах Южно-Восточной Волины, которые на протяжении длительного времени редко оказывались в поле зрения фольклористов.

Ключевые слова: календарно-обрядовый фольклор, проблемы сохранения фольклора.

Регіональне вивчення календарно-обрядового фольклору є на сьогодні одним із пріоритетних завдань сучасної фольклористичної науки. Проблема його збереження та функціонування дедалі загострюється.

Основу розвідки становлять польові матеріали, зібрані авторкою у селах Булаївка (нині Малий Чернятин), Гребенинка, Ключівка, Волиця Керекешина, Оріхівка Старокостянтинівського району та селах Гриців, Велика Шкарівка, Корпилівка, Онишківці Шепетівського району Хмельницької області. Окреслений ареал входить до земель Південно-Східної Волині.

Терени Південно-Східної Волині протягом тривалого часу рідко потрапляли в поле зору фольклористів і лише принагідно згадувалися в наукових розвідках у контексті етнографічного регіону.

В обстежених селах нам вдалося зафіксувати 26 текстів (з них 14 колядок, 8 щедрівок, 3 маланкові, 1 йорданська, зазначена інформаторами як щедрівка). Якщо тексти колядок та щедрівок ще пам'ятають літні люди, то обрядодійство у його повноті вже майже неможливо відтворити. У зазначених селах уже не побачиш новорічних забав, лише дитячі гурти виконують під вікнами хат хрестоматійні щедрівки, а на Різдво ходять колядувати «пєвчі з церкви». Під час різдв'яних

свят рідко яка господиня виконує давні ритуали, готує дванадцять страв тощо. Скупіші відомості про інші свята зимового календаря, як от: Андрія, Катерини, Йордан, Масляна (Масниці), колодка (Колодій).

Як зазначає інформаторка Олена Онуфріївна Панчук, 1932 р. н., «*Булаївці Масляну саправляли ще я малою була, і колодку волочили, але я того не бачила, тільки чула. А за меї молодості дівчата та хлопці збиралися на Андрія. Прив'язували до сволюка спечену калиту, її треба було вкусити. Співали при цьому: "Їду, їду калиту кусати, а я буду по губам писати". Мазтили по губах квачеком, змоченим у сметані.*

А колядувати та щедрувати ходили діти. Я колядки від мами знаю, а вона від свої мами, меї баби. З церкви колядували, помню, за німців, а за советів не помню щоб колядували. Дідуха вносили до хати. Це сніп жита. Біля нього ставили стільчик із сіном, кутею та хлібом. Як мама несли кутю на покутя, то казали нам дітям квоктати, щоб кури були.

Ворота крали хлопці на щадру, дорогу пересипали попелом в бік, де дівчина жила, яку вподобали. Чобіт через хату кидали дівчата. А на щадру ходили перєбрані – "машкери". З цупкого паперу виготовляли маски, потім їх розфарбовували» [ПМА-1].

«Машкери» відомі в селах Великий та Малий Чернятин (Булаївка), Оріхівка, Волиця Керекешина. Переодягалися за «дідів», «вовка» та «ведмедя». Інші учасники обряду мастили обличчя сажею. Серед «машкер» був лише один «дід», який водив «козу» [ПМА-2].

«Билися “машкери” пужками, які робили з мотузка. Того, що з криниці воду тягнули. Мотузка мочили і залишали на морозі, він намерзав. А морози колись були не такі, як тепер. Билися пужками. Ага, якщо на дівчину яку сердитий, то обов'язково на новий рік наб'є. І приказували: “Га, мухи!” “Машкери”, кожуха навиворіт носили» [ПМА-3].

У с. Оріхівка Старокостянтинівського району побутував звичай частувати худобу кутею. Коневі обов'язково давали вареника з капустою [4].

У с. Гриців на коляду «з дзвінком ходили. Колядували під хатою в хазяїна. А як хазяїн запросить ду хати, то в хаті. Заколядують. І вже хазяїн виносить хліб, гроші» [ПМА-5].

Інформаторки із Волиці Керекешиної пригадують, що водили в них у селі Маланку (цікаво, що в сусідній Булаївці Маланки не було), хлопці та дівчата з зіркою, козою щедрували під вікнами хати. Водили Маланку і в Гребенинці (сусіднє село). Маланкові пісні в цих селах адресуються господині (колядівка господині) [ПМА-6].

КОЛЯДКИ

Ой там на горі стояли сьвяті
Алілуя, алілуя, стояли сьвяті.
Раду радили, церкву ставили.
Алілуя, алілуя, церкву ставили.
З трома вікнами, з трома байнями,
Алілуя, алілуя, з трома байнями.
У першій байні сам Господь лежить.
Алілуя, алілуя, сам Господь лежить.
У другій байні Сус Христос лежить.
Алілуя, алілуя, Сус Христос лежить.
У третій байні Матінка Божа.
Алілуя, алілуя, Матінка Божа.
Над самим Богом книги читають.
Алілуя, алілуя, книги читають.
Над Сусом Христом свічі палають.
Алілуя, алілуя, свічі палають.
Над Матінкою рожа зацвіла.
Алілуя, алілуя, рожа зацвіла.
З-під теї рожі та й вилетів птах.
Алілуя, алілуя, та й вилетів птах.

А полетів він попід небеса.
Алілуя, алілуя, попід небеса.
Йому небеса розтворилися.
Алілуя, алілуя, розтворилися.
Йому всі святі й поклонилися.
Алілуя, алілуя, й поклонилися¹.

***

Ой у полі, в полі виросла ялина.
Там Пречистая Марія породила сина. *двічі*
(варіант: Там Пречиста, Чиста Діва-Мати
породила сина)

А як породила, стала повивати
(варіант: сіла спочивати):
– Люлі, люлі, мій синочку, *двічі*
а я ляжу спати.

– Мамцю, моя мамцю, зажди хоч годину.
А я піду аж до раю принесу перину. *двічі*
– Ой сину ж мій, сину, ой що ж це ти
робиш,
(варіант: сину ж ти мій сину, що це ти
вже робиш)

Ще немає дві години, *двічі*
а ти вже говориш. –

(варіант: Мамцю ж, моя мамцю, на те я
вродився,

сотворив я небо ще не народився)
Ой у полі, в полі виросла ялина,
Там пастушки стадо пасли, *двічі*
прийшла їм новина.

Злетів ангел Божий з високого неба,
Та й приніс їм чашу вина *двічі*
якого їм треба.

Не бійтесь, пастушки, бо це божа сила.
Бо ж це вино од Ісуса *двічі*
од Божого сина

Ой у полі, в полі виросла ялина.
Там Пречистая Марія породила сина².

***

Пречистая Дева по світі ходила,
Ісуса Христа з собою носила. *двічі*
Прийшла ж вона та й до хазяїна, та й до
багатого.

Прийми ж, хазяїне, *двічі*
до домоньку свого.

Ой іди, панове, від моєї хати,
Бо звилю я тебе та й псами цькувати. *двічі*
Прийшла ж вона та й до хазяїна, та й
до бідненького.

Прийми ж, хазяїне, *двічі*
до домоньку свого.

Ой рад би прийняти, та нима де спати.
Бо ж четвиро діток, *двічі*
ще й старенька мати.

Ой іди, панове, до моєї стайні,

Там будеш ти собі у спокої спати. *двічі*
 Прокинувся хазяїн вночі опівночі,
 Над його станею світять ясні зорі. *двічі*
 Над його станею світять ясні зорі,
 То Дева Марія сина породила. *двічі*
 Ой як би ж я був знав, що то Божа Мати,
 То сам би я був ліг під порогом *двічі*
 спати.
 Ой як би ж я був знав, що то Мати
 з Богом,
 то сам би я був ліг з дітьми під порогом.
 Добровечір!³

***

Пане господару, на твоїм дворі.
 Ой дай, Боже! *рефрен*
 На твоїм дворі сосенка стоїть.
 На тій сосонці сив сокіл сидит.
 Сив сокіл сидит, далеко видит.
 Далеко видит в чистому полі,
 В чистому полі там плужок горе.
 Діва Марія їсти їм носить,
 Їсти їм носить, та Бога просить:
 – Ой допоможи, Боже, орачам,
 та згорати тую долину,
 тую долину широкоюю.
 Вечір добрий!⁴

***

Ой ясна красна в лузі калина.
 Славен еси, славен еси,
 всевишній Боже, на небесі! *рефрен*
 А ще краціша в Вадима жена.
 По дворі ходить, як місяць сходить.
 В сінечки ввійшла, як зора зійшла.
 До церковці йшла, як зора зійшла.
 Здибало її аж три паничі.
 А іден каже: це королівна.
 А другий каже: це красна панна.
 А третій каже: не вгадали ви,
 не пізнали ви.
 Це Вадімова красная жена.
 Вечір добрий!⁵

***

Ой рано, рано кури запіли.
 А ще найраніше Володя встав.
 Лучком забряжчав, братів розбуджав:
 – Вставайте, браття, бо поїдемо
 на полювання,
 на полювання, на прогуляння.
 Вполюємо в полі кунку в дереві,
 Кунку в дереві, панну в дереві.
 Тобі буде кунка в дереві,
 А мені буде панна в теремі.
 Панна Ганна до шлюбу⁶.

***

Коло криниці зелена трава.
 Ой дай, Боже! *рефрен*
 Ой там Іванко коника пасе.
 Коника пасе, в дудочку грає,
 В дудочку грає, пісень співає.
 Прийшла до нього матінка його:
 – Ой сину, сину, сину Іванку,
 хто ж тебе таких пісень научив?
 – Мене любило аж три дівоньки.
 Одна любила – коня купила,
 Друга любила – пісень навчила.
 Третя любила – дудку купила.
 Вечір добрий!⁷

***

Ой в ліску, в ліску на жовтім піску.
 Святий Боже. *рефрен*
 Там красний панич коника пасе.
 Коника пасе, в дудочку грає.
 В дудочку грає, пісню співає.
 Прийшла до нього матінка його.
 Та й питається:
 – Хто ж тобі, сину, коника купив?
 Хто ж тобі, сину, дудочку купив?
 Хто ж тебе, сину, пісні научив?
 – Їдна любила – коня купила,
 друга любила – дудочку купила,
 третя любила – пісню навчила.
 А за цим словом бувай здоровий,
 Бувай здоровий, красний паничу,
 красний паничу, паничу Романе.

Гордуй, не гордуй, нам гроші готуй.
 А нам не много – з пів золотого.
 А нашій березі гірка заплава,
 Гірка заплава – горілки кварта⁸.

***

Ой у саду, саду рубляна криниця.
 Гей, Рожество. Гей, гей Рожество!
рефрен

Коло криниці зелена травиця.
 Там Іванко ходить і коника водить.
 І коника водить, ще й батенька
 просить:
 – Ой тату, тату, женитися буду.
 – Синку, Іванку, ой яку ж ти любиш?
 – А я тую люблю, що сонечком
 сходить,
 Що сонечком сходить, місяцем
 говорить.
 – Сину, Іванку, то не твоя рівня,
 То не твоя рівня, що в пана крулівна⁹.

***

(Співають у дворі, де є хлопець в армії)
 Пане господарю, ми на твоєму дворі.
 Гей, Рожество! *(рефрен) двічі*
 А на твоєму дворі стоїть три явори.
 А на тих яворах сидить три соколи.
 Ви, сиві соколи, високо літали.
 Високо літали, далеко видали.
 А твій син Іванко по казармі ходить.
 По казармі ходить. Командира просить:
 – Командире, батьку, відпусти додому.
 Відпусти додому, не скажу нікому.
 Відпусти до тата, хоць на ції свята.
 Пусту до матінки хоць на дві недільки.
 Пусту до дівчини хоць на дві години.
 А на цьому слові бувайте здорові!¹⁰

***

Ой рано, рано кури запіли.
 Ой дай, Боже! *рефрен*
 А ще найраніше Оленка встала.
 Оленка встала, кіску чесала.
 Кіску чесала, до церковки йшла.
 До церквички йшла, як зірка зійшла.
 Здибали її троє панове.
 Чи ти царівна, чи ти крулівна?
 Я не царівна, я не крулівна,
 У батька дочка, як ягідочка.
 Вечір добрий!¹¹

***

Ой ясна, ясна на небі зірка.
 Ой дай, Боже! *рефрен*
 Ой красна, красна Галина дівка.
 По саду ходить, ключики носить.
 А ви, ключики, не брязкотіте,
 Мого батенька не розбудіте.
 Бо мій батенько барзо п'яненкокий.
 Вчора звечера приїхав з міста.
 Та й привіз мені три гостинчики.
 Один гостинчик – перловий вінок,
 Другий гостинчик – шовкова шуба.
 Третій гостинчик – золотий перстеньчик.
 Золотий перстеньчик рученьку сєє,
 Шовкова шуба слід замітає,
 Перловий вінок головку клонить.
 А на цім слові бувай здорова,
 Бувай здорова, дівко Галино!¹²

***

Ой рясна, красна в лузі калина.
 Ой дай, Боже! *рефрен*
 А ще найкраща в батька дитина.
 По двору ходит, як місяць сходить.
 В сінечки ввійшла, як зора зійшла.
 В світлоньку ввійшла – там пани сидять.
 Там пани сидять, радоньку радят.

Та й питаються: – Чия ж ти дочка?
 Чия ж ти дочка, як паненочка?
 А батько каже: «Це моя дочка, як
 панночка».

Гордуй, не гордуй, нам гроші готуй.
 А нам не багато – з пів золотого.
 Нашій березі гірка заплата,
 Гірка заплата – горілки кварта¹³.

***

Ой в полі, в полі край дороги.
 Сьвятий вечір. *рефрен*
 Там красна панна пшеницю жала.
 Пшеницю жала, в кіпки в'язала.
 В сніпки в'язала, в кіпки складала.
 Прийшов до неї батенько її.
 – Ой дай, доненько, пшеницю жати.
 Иди додому хустки давати.
 Бо приїхало троє сватання.
 Їднії стали аж за садами.
 Другії стали з кіньми під сіннями.
 Третії стали за воротами.
 Хто за садами – того відіслала.
 З кіньми під сіннями – хусточки дала.
 За воротами – сама молода.
 Сама молода ще й заручена.
 Добрий вечір!¹⁴

ЩЕ ДРІВКИ

Добрий вечір, пане господарю,
 Поздоровляю твоєму товару,
 Твоєму товару, твоєму дроб'язку,
 Помоліця богу за отця й за матку,
 Хорошеньку господиню маєш,
 Хорошенько її споряджаєш.
 Поцілуйте Христа в ручки, в ніжки.
 А виносьте з сиром пиріжки,
 Добрий вечір, святий вечір.
 Людям добрим на цей вечір.
 Зоставайтеся з Ісусом Христом
 Святим Божеством!¹⁵

***

Добрий вечір, пане господарю.
 Поздоровляю твоєму товару.
 Твоєму товару, твоєму дріб'язку.
 Помолімося Богу за отця й за матку.
 Хорошеньку господиньку маєш.
 Хорошенько її споряджаєш.
 Йа чашечка у меду,
 Йа барвінок у саду.
 Поцілуйте хрестика й у ніжки.
 Йа виносьте з сиром пиріжки¹⁶.

***

Пане господару, на твоєму дворі
ми в тебе.
Ой поодчиняй двір, ворітечка
й у себе.
Бо приїде Господь на порадошок
до тебе.
Дарує вам Господь сто кіп пшениці
вродити.
А вам, хазяюшки, щастя, здоров'я
прожити¹⁷.

***

Щедрів, щедрів, щедрівниця.
прилітає ластівниця,
стала вона щебетати,
господара пробуджати:
– Вставай, вставай, господару,
довідайся до товару,
всі корови потелились,
рабі бички породились.
Рабі бички ще й хороші,
Будеш мати за їх гроші.
Щедрів, щедрів, щедрівниця,
Прилітає частівниця¹⁸.

***

Ой рано-рано кури запіли.
А ще найраніше Володя встав,
Лучком забряжчав, братів розбуджав,
– Вставайте, браття, бо поїдемо на
полювання,
на полювання, на прогуляння.
Вполюємо в полі кунку в дереві,
Кунку в дереві, панну в теремі,
Тобі буде кунка в дереві,
А мені буде панна в теремі,
Панна Ганна до шлюбу¹⁹.

***

Ой у полі явір тонкий, кудравий.
Щадрий вечір. *рефрен*
На тому яворі аж три орли сидять,
Вивідили вони красного панича,
Красного панича, панича Сашуню.
Панич об'їжає, на орлів стріляє,
Ти красний паничу, не об'їжай нас,
Не об'їжай нас, не стріляй на нас.
То ми тобі станим в виликій пригоді.
Як будеш їхати пані сватати,
Ми помостим мости жовтої трости,
І поставим стовпи все золотії,
І повісим ленти все шовкові.
Як затріщать мости жовтої трости,
Як заблищать стовпи все золотії,
Як замають ленти все шовкові.

А за цим же словом бувай *же здоровий.*
Бувай же здоровий, паничу Сашуня.
Добривечір!²⁰

***

Ой рано-рано кури запіли
а ще найраніше Уляна встала,
Ой дай, Боже! *рефрен*
Рано встала, косу чесала,
Косу чесала, шубу вдягала,
До церковці йшла, як зоря зійшла.
Здибало її три поповичі.
Три поповичі, всі три паничі.
Один каже: – Попівна.
Другий каже: – Крулівна.
Третій каже: – Батькова дочка,
Батькова дочка, як панночка²¹.

***

Ой на річці на Гордані
там Маруся біль білила,
там Маруся біль білила,
до батенька говорила:
– Ой батеньку, голубоньку,
хто по мою біль поїде?
Батько каже: – Не поїду
Бо ше сані не ладжані,
Бо ше сані не ладжані,
Бо ше коні не кувані.
Святий вечір, добрий вечір,
Добрим людям на цей вечір.
Добривечір!²²

МАЛАНКОВІ

(Співали, як носили плуга)
Щедрий вечір, святий вечір,
йа добрим людям на весь вечір. *двічі*
Наша Маланя господиня
Й уже й помила й помастила, *тричі*
На гополонці ложки мила, *тричі*
Ложку, тарілку затопила. *двічі*
Ложку тарілку доставала,
Шовковий хвастух замочала. *двічі*
Та й повісила на воротах,
Висохни хвастух краще злота. *двічі*
Йа шоб матінка не пізнала,
Йа шоб шельмою не назвала *двічі*
Ой піду я лужком, лужком
Йа ж там Василько горе плужком. *двічі*
Ой ти ж Васильку, Василеньку,
Виведи ж мене з сего луку, *тричі*
Ой то ж я тебе не забуду. *двічі*
Ой буду ж я тебе споминати
На день три рази поливати²³.

***

Учера ще звечера
 пасла Маланка два качура. *двічі*
 пасла, пасючи загубила, *двічі*
 пішла шукати, заблудила. *двічі*
 Пішла вона в чисте поле,
 там Василечко плужком горе. *двічі*
 Ой Василю, Василечку,
 Виведи мене на доріжечку, *тричі*
 Посію тебе у городечку. *двічі*
 Буду щодня поливати,
 А щосуботи проривати. *двічі*
 Наша Меланка не лінива,
 На ополонці ложки мила *тричі*
 Ложку й тарілку упустила. *двічі*
 Ложку й тарілку доставала,
 Білий хвартушок замарала. *двічі*
 Ой повій, вітре, гайом, гайом,
 висуши хвартух крайом, крайом. *двічі*
 Ой повій, вітре, долиною, *двічі*
 Йа висуши хвартух серединою. *двічі*
 Ой повій, вітре, із болота,
 Висуши хвартух краще од злота. *двічі*
 Добривечір!²⁴

***

Наша Маланка господиня.
 Вона помила й помастила *двічі*
 Ой щадрий вечир, сьвятий вечир,
 йа добрим людям на весь вечир
рефрен (двічі)
 Вона помила й помастила,
 на ополонці ложки мила. *двічі*
 На ополонці ложки мила,
 ложку й тарілку утопила. *двічі*
 Ложку й тарілку упустила,
 Білий хвартушок замочила. *двічі*
 Ой повій, вітре буйнесенький,
 Висуши хвастух білесенький. *двічі*
 Ой повій, вітре, сюди-туди,
 висуши хвастух межі люди. *двічі*
 Ой повій, вітре, меж ворота,
 Висуши хвастух краще злота. *двічі*
 Ой учора із вечора
 Пасла Маланя два качора. *двічі*
 Ой пасла вона, загонила,
 В темному гаю заблудила. *двічі*
 Аж там Василько плужком горе,
 Малані з блуду не виведе²⁵. *двічі*

***

Ой на річці, на Йордані.
 Золотий хрест вишиваний.
 Рано-рано на Йордань.
 Злетілися ангелоньки.
 Взяли Христа на крилоньки.

Рано-рано на Йордань.
 Принесли його до церковки.
 Поставили на престолі.
 Рано-рано на Йордань.
 Стали вони радувати,
 яке йому ім'я дати.
 Рано-рано на Йордань.
 Яке дати, таке дати.
 Ісусом Христом його назвати.
 Рано-рано на Йордань.
 Божа Мати полюбила.
 До престолу приступила.
 Рано-рано на Йордань.
 До престолу приступила,
 Вся земля звеселіла.
 Рано-рано на Йордань²⁶.

Польові матеріали автора

ПМА-1 – записала О. Маклакова від Олени Онуфріївни Панчук, 1932 р. н., у с. Гриців Шепетівського р-ну Хмельницької обл. (родом із с. Булаївка Старокостянтинівського р-ну Хмельницької обл.).

ПМА-2 – записала О. Маклакова від Степана Трохимовича Панчука, 1933 р. н., у с. Гриців Шепетівського р-ну Хмельницької обл. (родом із с. Оріхівка Старокостянтинівського р-ну Хмельницької обл.).

ПМА-3 – записала О. Маклакова від Надії Кондратюк, 1932 р. н., у с. Булаївка Старокостянтинівського р-ну Хмельницької обл.

ПМА-4 – записала О. Маклакова від Степана Трохимовича Панчука, 1933 р. н., у с. Гриців Шепетівського р-ну Хмельницької обл. (родом із с. Оріхівка Старокостянтинівського р-ну Хмельницької обл.).

ПМА-5 – записала О. Маклакова від Катерини Козир, 1918 р. н., у с. Гриців Шепетівського р-ну Хмельницької обл.

ПМА-6 – записала О. Маклакова від Тетяни Никанорівни Мотузюк, 1920 р. н., у с. Гребеника Старокостянтинівського р-ну Хмельницької обл.; від Надії Миколаївни Головки, 1929 р. н., та Валентини Іванівни Мотузюк, 1959 р. н., у с. Волиця Керекешина Старокостянтинівського р-ну Хмельницької обл.

Примітки

¹ Записано в серпні 2005 р. від Ольги Соловейвни Островської, 1929 р. н., у с. Оріхівка Старокостянтинівського р-ну Хмельницької обл.

² Записано в січні 2003 р. від Ганни Гнатівни Ільченко, 1926 р. н., у с. Корпилівка Шепетівського р-ну Хмельницької обл. Варіант записано в січні 2003 р. від Ганни Оксентівни

Кліпацької, 1933 р. н., у с. Гриців Шепетівського р-ну Хмельницької обл.

³ Записано в липні 2004 р. від Євдокії Сидорівни Скринник, 1929 р. н., у с. Онишківці Шепетівського р-ну Хмельницької обл.

⁴ Записано в липні 2004 р. від Наталі Гнатівни Марценюк, 1930 р. н., у с. Гребенинка Старокостянтинівського р-ну Хмельницької обл.

⁵ Записано в серпні 2005 р. від Надії Миколаївни Головка, 1927 р. н., Євдокії Степанівни Коломієць, 1922 р. н., та Людмили Михайлівни Сідарчук, 1934 р. н., у с. Волиця Керекешина Старокостянтинівського р-ну Хмельницької обл.

⁶ Записано в липні 2000 р. від Катерини Козир, 1918 р. н., у с. Гриців Шепетівського р-ну Хмельницької обл.

⁷ Записано в січні 2003 р. від Марії Пилипівни Панчук, 1936 р. н., у с. Гриців Шепетівського р-ну Хмельницької обл. (родом із с. Волиця Керекешина Старокостянтинівського р-ну Хмельницької обл.)

⁸ Записано в січні 2003 р. від Ганни Гнатівни Ільченко, 1926 р. н., у с. Корпилівка Шепетівського р-ну Хмельницької обл.

⁹ Записано в січні 2003 р. від Олени Онуфріївни Панчук, 1932 р. н., у с. Гриців Шепетівського р-ну Хмельницької обл. (родом із с. Булаївка (Малий Чернятин) Старокостянтинівського р-ну Хмельницької обл.)

¹⁰ Записано в січні 2003 р. від Марії Пилипівни Панчук, 1936 р. н., у с. Гриців Шепетівського р-ну Хмельницької обл. (родом із с. Волиця Керекешина Старокостянтинівського р-ну Хмельницької обл.)

¹¹ Записано в січні 2003 р. від Марії Пилипівни Панчук, 1936 р. н., у с. Гриців Шепетівського р-ну Хмельницької обл. (родом із с. Волиця Керекешина Старокостянтинівського р-ну Хмельницької обл.)

¹² Записано в січні 2003 р. від Олени Онуфріївни Панчук, 1932 р. н., у с. Гриців Шепетівського р-ну Хмельницької обл. (родом із с. Волиця Керекешина Старокостянтинівського р-ну Хмельницької обл.)

¹³ Записано в січні 2003 р. від Ганни Гнатівни Ільченко, 1926 р. н., у с. Корпилівка Шепетівського р-ну Хмельницької обл.

¹⁴ Записано в серпні 2005 р. від Надії Миколаївни Головка, 1929 р. н., та Валентини Іванівни Мотузьяк, 1959 р. н., у с. Волиця Керекешина Старокостянтинівського р-ну Хмельницької обл.

¹⁵ Записано в липні 2000 р. від Катерини Козир, 1918 р. н., у с. Гриців Шепетівського р-ну Хмельницької обл.

¹⁶ Записано в липні 2005 р. від Ганни Оксентіївни Кліпацької, 1933 р. н., у с. Гриців Шепетівського р-ну Хмельницької обл.

¹⁷ Записано в серпні 2005 р. від Надії Миколаївни Головка, 1929 р. н., та Валентини Іванівни Мотузьяк, 1959 р. н., у с. Волиця Керекешина Старокостянтинівського р-ну Хмельницької обл.

¹⁸ Записано в січні 2003 р. від Ганни Гнатівни Ільченко, 1926 р. н., у с. Корпилівка Шепетівського р-ну Хмельницької обл.

¹⁹ Записано в липні 2000 р. від Катерини Козир, 1918 р. н., у с. Гриців Шепетівського р-ну Хмельницької обл.

²⁰ Записано в липні 2004 р. від Євдокії Сидорівни Скринник, 1929 р. н., у с. Онишківці Шепетівського р-ну Хмельницької обл.

²¹ Записано в липні 2004 р. від Ганни Федорівни Кононюк, 1923 р. н., у с. Ключівка Старокостянтинівського р-ну Хмельницької обл.

²² Записано в січні 2003 р. від Ганни Гнатівни Ільченко, 1926 р. н., у с. Корпилівка Шепетівського р-ну Хмельницької обл.

²³ Записано в липні 2004 р. від Тетяни Никанорівни Мотузьяк, 1920 р. н., у с. Гребенинка Старокостянтинівського р-ну Хмельницької обл.

²⁴ Записано в липні 2004 р. від Євдокії Сидорівни Скринник, 1929 р. н., у с. Онишківці Шепетівського р-ну Хмельницької обл.

²⁵ Записано в серпні 2005 р. від Надії Миколаївни Головка, 1929 р. н., та Валентини Іванівни Мотузьяк, 1959 р. н. у с. Волиця Керекешина Старокостянтинівського р-ну Хмельницької обл.

²⁶ Записано в січні 2003 р. від фольклорного гурту «Грицівчанка» (художній керівник Віктор Євгенович Плахтій) у с. Гриців Шепетівського р-ну Хмельницької обл.